

In memoriam

Vaike Sarv **6.01.1946 – 27.04.2004**

Muusikateadlane, rahvamuusika uurija ja muusikapedagoog muusikateaduste doktor Vaike Sarv suri 27. aprillil Tallinnas.

“Aga kus siis Vaike on?” küsisime üksteiselt 28. aprilli kesk-hommikul. Kirjandusmuuseumis sel ja järgmisel päeval toimuva noorte folkloristide konverentsi kavas oli tervelt viis ettekannet tema tudengitelt Muusikaakadeemias. Vaike Sarve õpilased olid ka varasematel vastavatel konverentsidel agarad esinejad olnud – kindlasti mitte tema julgustuse ja taganttõukamiseta. Nüüd olid mõned üliõpilased juba kohal, kuid mitte juhendaja. Küllap ta esimeste ettekannete ajal jõuab, arvasime – aga me eksisime.

Kohvipausi ajal tuli hoopis sõnum, et ei sellele konverentsile, järgnevale koosviibimisele ega tulevastelegi konverentsidele pole teda oodata. Kus siis Vaike on?

Kevad liigub suve poole. Folkloristid valmistuvad jälle välitöödeks. Aga kus siis Vaike on? Ta on ju üliõpilasaastatest peale rahvaluulet kogumas käinud – ja sugugi mitte ainult Setumaal, kuigi seal eeskätt. Meie lähem tutvus algas näiteks ühel suvel Muhus. Sel suvel tahtis ta minna ja oma kõrvaga kuulata, kuidas kõlavad ersa ja mokša laulud nende hõimurahvaste koduses keskkonnas, mitte üksnes kontserdilaval või heliplaatidel.

Foto 1. Vaike Sarv 2002. aasta noorteadlaste konverentsil. Aado Lintropi foto.

IN MEMORIAM

Setu pärimusest on ilmunud viimastel aastatel hulganisti väljaandeid, aga võib öelda, et nende põhjal on võimalik kujundada vaid fragmentaarset pilti, mis võib olla lausa moonutav. Sellel pildil on suurte katmata alade kõrval ka tihedalt kaetuid – aga paraku on need sageli marginaalsed alad. Oleks vaja uusi akadeemilisi väljaandeid – paberil ja helikandjail. Vaike oleks kahtlemata pädevaim tegija. Aga kus ta siis on?

Meilgi oli kahe peale plaane. Kavas oli uusväljaanne setu lauludega muinasjuttudest ja paar artiklit. Kui Vaike viimati lahkus minu toast kirjandusmuuseumis, kus olime kõnelnud mitmetest asjadest, muu hulgas puudutanud ka üht kavandatud koostööartiklist, ütles ta veel ukselävelt kinnituseks: “Aga selle artikli me igal juhul kirjutame.” Peaks kirjutama küll – aga kus siis Vaike on.

Vaike lõpetas õpingud ja sai muusikateadlase diplomi 1976. aastal. Sealt alates oli talle antud veidi üle veerandsajandi, täpsemalt napilt 28 tööaastat. Võime ilma vähimagi möönduseta öelda, et ta jõudis nende jooksul palju ära teha. Suurem hulk tema trüki ilmunud töödest – sealjuures kindlasti tähtsamad – on registreeritud Karin Ribenise (Karin Maria Rooleiu) koostatud bibliograafiates, nii et ehk polegi mõtet artikleid ja raamatuid siin uuesti nimetama hakata. Küllap aga tasub veel aastakümnete pärast soovitada inimesele, kes tahab rohkem teada setu rahvalaulust: “Vaata järele, mis Vaike Sarv on selle kohta kirjutanud.” Siin tahaksin nimetada vaid seda, mis ei mahu Eesti folkloristika bibliograafiate haardeulatusse: arvukaid ajalehekirjutisi nii rahvamuusikast kui ka professionaalsest muusikast ja nende piirimaadelt. *Sirp ja Vasar* kaugemas minevikus, nüüd viimati *Sirp* olid paljude Vaike Sarve kirjutiste avaldamispaikadeks.

Päris kindlasti peaks eraldi mainima tema koostatud telefilme ja telesaateid ning helikandjaid. Viimaseid on kokku terve hulk, küll žanride, küll lauljate järgi koostatud. Ja küllap neid kuulatakse-vaadatakse veel aastate pärast. Vaike Sarv kuulus just sellesse uurijapõlvkonda, kelle silma nähes ja kõrva kuuldes teiseses setu laulude kõlapilt, muutusid laulude õppimise situatsioonid. Piltlikult öeldes läks setu laulu teatepulk nende käest, kes olid õppinud kangast kuduva ema kõrval, laulnud karjas käies ja maaselitsa ajal mäe peal, talsipühi illa pidades ja urbepäeval tsöötades, nende kätte, kes õppisid ja õpivad ansambliproovides. Neid muutusi jõudis Vaike Sarv talletada, mõnel määral neile oma uurimusteski tähelepanu pöörata, kuid nii põhimõtteline murranguaeg vajaks Vaike-

IN MEMORIAM

sugust uurijat jätkuvalt. Taas tõuseb keelele küsimus, igal kordamisel valusam: Kus siis Vaike on?

Meie ei tea seda ja seepärast peame piirduma ütlemisega, mis on ühelt poolt eufemistlik, kuid teiselt poolt väljendab väga hästi asjade seisu siitpoolt nähtuna: Vaike on meie hulgast lahkunud.

Kristi Salve